

2 Digitale media en informatie

Subdoel 1: Het herkennen en beoordelen van de betrouwbaarheid van bronnen

Les 1: Nepnieuws quiz

Leerdoel: Studenten leren kritisch nadenken over online informatie door te herkennen hoe gemakkelijk onjuiste informatie (leugens) kan worden geformuleerd en verspreid

Benodigdheden

- Werkblad Nepnieuws quiz uitgeprint
-

Les opbouw

1. Introductie

Korte introductie van het lesdoel: Leren over nepnieuws en hoe je het kan herkennen. Stel een openingsvraag: Bijvoorbeeld:

- Kan iemand een voorbeeld noemen van een bericht dat eerst geloofwaardig leek, maar later niet bleek te kloppen?
- Wat maakt dat je iets snel gelooft? Waar let je op, of waar let je juist niet op?
- Wat doe je normaal als je twijfelt of iets klopt?
- Denken jullie dat je zelf weleens iets hebt gedeeld of geliket dat achteraf nep bleek te zijn?
- Waarom zouden mensen expres nepnieuws maken, denken jullie?
- Wat zou het gevolg kunnen zijn als iemand iets nep gelooft en het verder deelt?

2. Quiz

Laat de studenten de nepnieuws quiz maken. **Bijlage 2.1.1-1**

3. Bespreking

Kijk samen de antwoorden **Bijlage 2.1.1-2** na en bespreek de vragen. Sluit af met de volgende tips:

Zoek een foto op voor je hem gelooft. Op je telefoon kun je een foto lang ingedrukt houden en "zoeken met deze foto" kiezen (of Google Lens gebruiken). Zo zie je meteen of een foto al jaren rondzwerft of van een heel andere gebeurtenis is.

Kijk verder dan de kop. Veel mensen delen een bericht na het lezen van alleen de titel. De kop is vaak juist gemaakt om je meteen te laten reageren, het echte verhaal (of de nuance) staat in de tekst zelf.

Let op je eigen gevoel. Voel je meteen boosheid, angst of blijdschap bij het lezen van iets? Dat is precies het moment om even te pauzeren voordat je iets deelt. Berichten die een grote emotie oproepen, zijn vaak zo gemaakt voor veel clicks in plaats van de waarheid als eerste doel.

Check of meerdere, losse bronnen hetzelfde zeggen. Niet alleen of het vaak gedeeld is, maar of onafhankelijke bronnen (niet gewoon dezelfde post die overal wordt overgenomen) het bevestigen.

Kijk naar het hele account, niet naar één post. Bestaat dit account al lang? Plaatst het altijd extreme dingen? Klopt de naam echt (of lijkt hij net op een bekend account, met een klein verschil)?

Bij twijfel: niet delen. Dat klinkt saai, maar het is de simpelste regel die werkt. Twijfel je, wacht dan gewoon tot je het hebt kunnen checken, in plaats van het toch maar te delen "voor de zekerheid".

Tips voor de docent

- Als het te snel ging: doe de quiz samen opnieuw, bespreek dan elk antwoord.
- Als er tijd over is, bespreek dan ook de gevaren van nep nieuws:
<https://www.nji.nl/mediaopvoeding/nepnieuws>

Bijlage

Bijlage 2.1.1-1 nepnieuws quiz

Bijlage 2.1.1-2 Antwoorden